Verslag Formele Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid d.d. 19 oktober te Luxemburg

Via dit verslag informeer ik u over de Formele Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid op 19 oktober.

Agendapunt: Aanname Raadsconclusies over gelijkheid als drijvende kracht achter economische groei en concurrentievermogen in de EU

De Raad nam Raadsconclusies over gelijkheid aan. In de Raadsconclusies wordt benadrukt dat non-discriminatie en gelijkheid, waaronder gendergelijkheid, niet alleen van belang zijn voor het waarborgen van mensenrechten en fundamentele vrijheden, maar ook een belangrijke voorwaarde vormen voor economische groei en het concurrentievermogen van de Europese Unie. De Raadsconclusies besteden daarbij aandacht aan verschillende vormen van gelijkheid en discriminatie.

Nederland heeft ingestemd met de Raadsconclusies. Nederland ondersteunt de hoofdpunten uit de conclusies, waaronder de aandacht voor de aanpak van structurele ongelijkheden op de arbeidsmarkt en de oproep tot meer inzet ter bestrijding van gendergerelateerd geweld. Nederland herkent de in de Raadsconclusies benoemde uitdagingen, waaronder de loonkloof, de ondervertegenwoordiging van vrouwen in leidinggevende posities en de ongelijke verdeling van onbetaalde zorgtaken. Ook de oproep tot een versterkte EU-inzet tegen gendergerelateerd geweld en online haat en geweld, sluit aan bij de ambities zoals verwoord in de Emancipatienota 2027-2030.[1] De inzet van het kabinet voor vrouwen en lhbtiq+ personen beperkt zich niet tot Nederland. Het belang dat wij aan vrijheid, gelijkwaardigheid en emancipatie hechten en de ambities die we in Nederland realiseren, dragen we internationaal uit. Het bevorderen van gelijke rechten van lhbtiq+ personen blijft expliciet een mensenrechtenprioriteit binnen het Nederlandse buitenlandbeleid.

Agendapunt: Beleidsdebat Gelijkheid in de Europese Unie, onze waarden in de praktijk

De Raad heeft een gedachtewisseling gehouden over het bevorderen van gelijkheid in de Europese Unie. Lidstaten benadrukten dat het bevorderen van gelijkheid en inclusie een belangrijke bijdrage levert aan het concurrentievermogen, de sociale cohesie en de veiligheid van de Europese Unie op de lange termijn. Ook merkten lidstaten in dit verband op dat het bevorderen van gelijkheid essentieel is met het oog op de bescherming van de democratie. Tijdens het beleidsdebat is verder aandacht besteed aan verschillende vormen van gelijkheid en discriminatie, waaronder op het gebied van gender, handicap, lhbtiq+ en leeftijd. Lidstaten deelden onder meer hun ervaringen met het bevorderen van gendergelijkheid, bijvoorbeeld door het nemen van maatregelen op het gebied van kinderopvang en loontransparantie. Ook benoemden diverse lidstaten het belang van voldoende beschikbare financiering voor het bevorderen van gelijkheid. Afsluitend riepen sommige lidstaten, waaronder Nederland, de Raad op tot spoedige afronding van de onderhandelingen omtrent het richtlijnvoorstel inzake gelijke behandeling.

Agendapunt: Aanname Raadsaanbeveling aanpak woonuitsluiting, waaronder dakloosheid

De Raad heeft de Raadsaanbeveling inzake woonuitsluiting aangenomen. Ook Nederland heeft ingestemd met de Raadsaanbeveling. Hongarije en Bulgarije hebben niet ingestemd vanwege de opname van het begrip lhbtiq+. De Raadsaanbeveling biedt een beleidsmatig kader voor het voorkomen en tegengaan van woonuitsluiting en dakloosheid, met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen. Zoals toegelicht in het BNC-fiche is het kabinet overwegend positief over de Raadsaanbeveling. Hoewel de aanpak van dakloosheid primair onder de verantwoordelijkheid van de lidstaten zelf valt, neemt dat niet weg dat Europese uitwisseling en samenwerking toegevoegde waarde kan hebben, zolang daarbij de geldende bevoegdheidsverdeling tussen de EU en de lidstaten gerespecteerd wordt. Met het Nationaal Actieplan Dakloosheid: Eerst een Thuis (2023-2030)[2] werkt het kabinet aan een forse en structurele vermindering van woonuitsluiting en dakloosheid en heeft het zich gecommitteerd aan de doelstellingen van de Verklaring van Lissabon.

[1] Kamerstukken II, 2026/27, 30 420, nr. 453
[2] Kamerstukken II 2022/23, 29 325, nr. 139

Met het actieplan wordt ingezet op een systeemverandering van opvang naar passende huisvesting met begeleiding, waarbij de 'Wonen Eerst'-aanpak centraal staat. Het kabinet verwelkomt dan ook dat ook in de Raadsaanbeveling de 'Wonen Eerst'-aanpak als basis dient voor een duurzame oplossing voor woonuitsluiting en dakloosheid.

Agendapunt: Beleidsdebat Voorstel kwaliteitsbanen, een sociaal Europa op de werkplaats

De Raad heeft een gedachtewisseling gehouden over het aangekondigde voorstel voor kwaliteitsbanen waarmee de Europese Commissie beoogt werknemers te ondersteunen en beschermen bij veranderingen op technologisch, economisch en maatschappelijk gebied. Tijdens het debat reflecteerden lidstaten op de thema's die worden genoemd in de door de Europese Commissie gestarte raadplegingsprocedure voor sociale partners, waaronder: (1) algoritmisch management en het gebruik van AI op de werkvloer, (2) veiligheid en gezondheid op het werk, met in het bijzonder de modernisering van de Arbeidsplaatsenrichtlijn (89/654/EEG) en de Beeldschermrichtlijn (90/270/EEG), (3) recht op onbereikbaarheid, (4) de rechten van werknemers in onderaannemingsketens en (5) een rechtvaardige transitie, alsook de handhaving van regels en de rol van de sociale partners.

Tijdens het beleidsdebat benadrukten lidstaten, waaronder Nederland, dat kwaliteitsbanen kunnen bijdragen aan het versterken van het concurrentievermogen, door het verhogen van de productiviteit en de arbeidsmarktparticipatie. Diverse lidstaten stelden wel vragen bij de noodzaak voor nieuwe EU-wetgeving op het gebied van kwaliteitsbanen. Nederland heeft tijdens de Raad aandacht gevraagd voor het waarborgen van de balans tussen innovatie en bescherming van werknemers bij eventuele aanvullende Europese initiatieven op het gebied van algoritmisch management. In het kader van algoritmisch management benoemden diverse lidstaten dat de Platformrichtlijn een goed uitgangspunt zou kunnen bieden voor verdere EU-initiatieven op dit vlak. Hiernaast vroeg Nederland aandacht voor de risico's van uitbuiting en slechte arbeidsomstandigheden bij onderaanneming. Afsluitend gaf Nederland aan het voorstel van de Commissie te zullen beoordelen op de toegevoegde waarde op Europees niveau, de bijdrage aan opwaartse sociaaleconomische convergentie tussen de lidstaten en de bijdrage aan een gelijk speelveld. Daarbij zal Nederland oog hebben voor het beperken van administratieve lasten, een punt dat door meerdere lidstaten werd ingebracht.

Agendapunt: European Semester 2026

a) *Kernboodschappen van het Werkgelegenheidscomité (EMCO) over de belangrijkste werkgelegenheidsontwikkelingen en uitdagingen op basis van het jaarlijkse rapport over de arbeidsmarktprestaties (AEPR) en de monitor werkgelegenheidsprestaties (EPM)*

b) *Kernboodschappen van het Sociaal Beschermingscomité (SPC) over de belangrijkste sociale ontwikkelingen en uitdagingen op basis van de jaarlijkse evaluatie van de prestatiemonitor voor sociale bescherming*

De kernboodschappen zijn aangenomen. Nederland herkent de in de voorliggende kernboodschappen geschetste uitdagingen en heeft ingestemd met de kernboodschappen van het Werkgelegenheidscomité (Employment Committee, EMCO) en het Sociaal Beschermingscomité (Social Protection Committee, SPC).